

kysymykset laati Jaakko Törmälä

KYSYMYKSET

Jokainen oikea vastaus on yhden (1) pisteen arvoinen, jollei muuta mainita!

Osa I

1. Valaat hengittävät ilmaa muiden nisäkkäiden tavoin. Kuitenkin maihin ajautunut valas kuolee nopeasti nimenomaan siksi, ettei pysty hengittämään. Miksi?
2. Barack Obama on Yhdysvaltain 44. presidentti, mutta tosiasiaissa Yhdysvalloissa on ollut vain 43. eri presidenttiä. Kuka on tämä kahdesti presidenttinä toiminut henkilö, joka ei kuitenkaan istunut kahta peräkkäistä kautta? Hänen sukunimensä on eräs Yhdysvaltain ns. ruostevyöhykkeeseen kuuluva kaupunki. Kaupunkiin liittyy myös Spinal Tap – elokuvan tunnettu repliikki.
3. Monessako maassa on ollut Vaasa-sukuinen hallitsija? Luettele maat. (Jokaisesta maasta 1p, yhteensä 3p)
4. Mikä ”jytky” tuli julki Suomessa 4.12.2001? Eräs maailmankuulu torni on samanniminen.
5. Minkä soittimen kehitti Adolphe Sax?
6. Mikä joukkue voitti Italian jalkapalloliigan, Serie A:n, vuonna 2005?
7. Millä maalla (valtiolla) on vaihtuva (tai muuttuva) kansallislaulu?
8. Vuoden urheilijatapahtumassa (1947) on valittu myös vuoden valmentaja. Kuka on ensimmäinen joukkuelajivalmentaja, joka on valittu vuoden valmentajaksi (1985)? Eräällä suomalaisella missillä on sama sukunimi.
9. Mitä ovat GLONASS, GALILEO ja BEIDOU?
10. Mistä Kanarian saaret on saanut nimensä?
11. Kenen väitöskirja on ”Finlands utrikespolitik - den nationella doktrinen och framtidens mänsklichetspolitik”?
12. Kuka amerikkalainen teki ensimmäisen cover-version Beatlesin kappaleesta? Hänen oikea nimensä on Charles Westover. Hän päätti päivänsä itsemurhaan.
13. Kuka 1900-luvun taitteen ruotsalainen klassikko-taiteilija, joka tunnetaan etenkin idyllisistä perheaiheistaan? Kaukana poissa (The Far Side) – sarjakuvan amerikkalainen luoja on käytännössä hänen sukunimikaimansa.
14. Kummatkin on viskiä, mutta mitä eroa niillä on? - ”Scotch” ja ”Bourbon”
15. Mikä on oklokratia? Voidaan sanoa, että ”Hoi Polloi” on tällöin vallassa.
16. Mikä on tämä (ranskalainen) pihvi, joka tehdään raa’asta jauhelihasta (ja syödään raakana)?
17. Millä yleisnimellä tunnetaan kaikkien aikojen tuhoisin influenssapandemia H1N1? Siihen kuoli noin 50 miljoonaa ihmistä. Se on saanut nimensä paikasta, jossa se ensimmäisen kerran tuli julkisuuteen.
18. Millä nimellä seuraavat blues-artistit tunnetaan paremmin? a) Chester Burnett? b) McKinley Morganfield
19. Minkä kuuluisan kappaleen säveltäjä on Francis Scott Key? Kyseessä ei ole populaarimusiikin teos, vaikka mm. Jimi Hendrix on esittänyt kappaletta.
20. Kuka oli ensimmäinen valtion kustannuksella haudattu suomalainen? Tämän merkittävän kulttuurialan edustajan oikea nimi oli alunperin Johannes Brofeld.
21. Mikä kunta?
a) Nimestä löytyy taivaan kappale ja valtio
b) Nimestä löytyy pala suurempaa kokonaisuutta
22. Motot
a) Minkä Länsi-Euroopan maan pääkaupungin motto on ”Fluctuat, nec mergitur”?
b) Mihin maahan ja asiaan liittyy motto ”E pluribus unum”?
c) Minkä paikan motto on ”Draconem dormientem nunquam titillandus”?
23. Kuinka monta kertaa Paavo Nurmi nousi olympiakisoissa korkeimmalle korokkeelle?
24. a) Missä KMS ry (Kehittyvien Maakuntien Suomi ry) perustettiin?
b) Kuka aloitti vaalirahakohun?
25. Mikä kaupunki? Muinaisvenäjäksi se tarkoittaa toria tai markkinapaikkaa. Kaupungin tuomiokirkko vihittiin käyttöön 17.6.1300.

I osan maksimipisteet: 32 p.

kysymykset laati Jaakko Törmälä

OSA II

26. Amerikan 200-vuotisjuhlallisuuksia vietettiin 1976. Kuka oli ainut valtionpäämies, joka otettiin vastaan näiden juhlallisuuksien yhteydessä?
27. Kuka on Oulussakin kyseenalaista mainetta niittänyt Wilson Raj Peruma?
28. Espanjalaiset puhuvat jalkapallon yhteydessä tikitakasta (tiqui taca), mitä se on?
29. Mitä ovat kasuaari ja nandu?
30. Kuka on suomentanut Maamme-laulun?
31. Millä nimellä tunnetaan paremmin sisarukset Currer Bell, Ellis Bell ja Acton Bell? Heidän taitelijauransa jäivät varsin lyhyiksi, mutta vaikutukset olivat sitäkin suuremmat.
32. Mikä palkinto on perustettu 1968 Ruotsin keskuspankin 300-vuotisjuhlan kunniaksi?
33. Mikä on maailman
  - a) vanhin, vielä toimiva osakeyhtiö? (yritys on suomalainen)
  - b) vanhin yhtäjaksoinen monarkia
34. Kuka johti Venäjän joukkoa Ruotsinsalmen meritaistelussa 1790? Hänen nimensä on osittain sama kuin erään saarivaltion pääkaupunki. Alankomaiden hallitsijasuvustakin tämä nimi löytyy.
35. Kuka hallitsija tunnettiin lempinimellä Pohjoisen Leijona?
36. Kuka suomalainen nainen voitti ensimmäisen yleisurheilumitalin Olympialaisissa? (Lontoo 1948, hopeaa) Sukunimi on sama kuin kaksinkertaisella keihään MM-mitalistilla. (sukunimestä 1p, koko nimestä 2p)
37. Kenen olympiavoittajan tunnustat äänestä, jossa yhdistyy sopraano, kontra-altto ja alabamalainen sikojen kutsu.
38. Mitä populaarikulttuurissa esiintyvä nimi Alucard tarkoittaa?
39. Mikä tapa?
  - a) 4. vuosisadalla Ateenassa filosofi Diogenes kertoi näin mielipiteensä Demosthenes-nimisestä puhujasta. Antiikin roomalaiset tunsivat tavan nimellä digitus impudicus. Tacitus kertoo germaaniheimojen tervehtineen roomalaisia tällä tavalla.
  - b) Ranskalainen tarjoaa sinulle "bras d'honneur" (kunnian käsi), mitä se tarkoittaa?
40. Mikä on tansaniitti?
41. Ketkä ovat Leo Jokelan "tosi ystävät"?
42. Mikä suomalainen pääsarjatason joukkue on portimot? Aiemmin olisi pitänyt kysyä, mitkä pääsarjatason joukkueet, mutta vast'ikään toinen luopui sarjapaikastaan.
43. Mitä tehdään Botnia-ohralajikkeesta?
44. Ketä tai mitä palkitaan Golden Raspberry Award - eli Razzies palkinnoilla?
45. Italia tunnetaan pitsastaan, mutta Etelä-Italiassa (Sisiliassa, Campaniassa ja Calabriassa) tunnetaan myös pizzo. Mikä se on?
46. Kaikki tietävät, missä on Hollywood ja suurin osa, missä on Bollywood, mutta missä on Nollywood?
47. Millä nimellä tunnetaan Karibianmeren rannikkoalue, joka käsittää alueen Hondurasin eteläosista ja Nicaraguasta?
48. Mikä valtio tunnettiin nimellä Kultarannikko (Gold Coast) ennen itsenäistymistään?
49. Mikä NHL-joukkue on puuman alalaji?
50. Mikä "paikka" yhdistää Sauli Niinistöä ja Benito Mussolinia?

II Osan maksimi pisteet: 28 p.

Koko kisan maksimipisteet 60p

kysymykset laati Jaakko Törmälä

VASTAUKSET

1. Ilma ei veden tavoin kannattele valasta, ja sen keuhkot painuvat kasaan.
2. Grover Cleveland
3. Ruotsi, Puola ja Venäjä
4. Pisa-testien tulokset julistivat suomalaiset koulut maailman huipuiksi.
5. Saksofonin
6. Ei mestaria (Calciopoli-sopupelit)
7. Iso-Britannia (God Save the Queen / King)
8. Martti Kuusela (Jalkapallo)
9. GPS - järjestelmiä
10. Latinan sanasta Canis, joka tarkoittaa koiraa.
11. Paavo Väyrysen
12. Del Shannon (From me to you) 1963
13. Carl Larsson (Gary Larson)
14. Skotlantilainen viski ja amerikkalainen viski (väh. 51% maissia)
15. "rahvaan valta" (rappeutunut demokratia)
16. Tartar-pihvi
17. Espanjantauti
18. a) Chester Burnett - Howlin Wolf
b) McKinley Morganfield - Muddy Waters
19. The Star Spangled Banner (Tähtilippu, Yhdysvaltain kansallislaulu)
20. Juhani Aho (1921)
21. a) Kuusamo b) Posio
22. a) Pariisi b) USA (kolikko) c) Tylypahka (Harry Potter)
23. Ei kertaakaan, palkintokoroke tuli käyttöön vasta 1932 Los Angelesissa
24. a) Keskustan puoluetuomistossa, puoluesihteerin Jarmo Korhosen työhuoneessa (2006)
b) Timo Kalli
25. Turku
26. Urho Kekkonen
27. Kansainvälinen vedonlyöntihuijari
28. Lyhytsyöttöpeli
29. Lentokyvottomia lintuja (Kasuaari on "maailman vaarallisin lintu", ja se ei osaa lentää ja nandu on Amerikan suurin lintu)
30. Paavo Cajander
31. Brontën sisarukset
32. Taloustieteen Nobel-palkinto
33. a) Stora Enso (1288) b) Tanska
34. Nassaun prinssi (Bahaman liittovaltion pääkaupunki on Nassau / Alankomaiden hallitsija suku on Oranje-Nassau)
35. Kustaa II Adolf
36. Kaisa Parviainen
37. Johnny Weissmuller (Tarzan huuto)
38. Alucard on Dracula luettuna oikealta vasemmalle
39. a) keskisormen näyttäminen
b) HV (eli haistattelua)
40. Jalokivi
41. Nainen, poliisi ja taksi
42. Portimo tarkoittaa kärppää (Oulun Kärpät ja Porin Kärpät)
43. Koskenkorvaa ("Koskenkorvan siemen")
44. Vuoden huonoimpia elokuvia
45. Mafialle maksettava suojeluraha
46. Nigeriassa
47. Moskiittorannikko
48. Ghana
49. Florida Panther(s)
50. Salo (Sauli Niinistö syntynyt Salossa, ja Mussolini "johti" Salon tasavaltaa)